

РЕЛИГИЯ И/ИЛИ ЕКОЛОГИЯ^x

**Рецензия на книгата на Мария Серафимова
„Религия и/или екология”^{*}**

Ивета Якова

Годината е 1992. Конференция на ООН за устойчиво развитие в Рио Де Жанейро Бразилия.

Пред събралите се делегати Севърн Сузуки произнася своята реч. В шест минутно изложение дванадесет годишната канадка констатира: *не знаете как да оправите дупките в озоновия слой. Не знаете как да върнете съомгата в замърсените води. Не знаете как да върнете изчезналите животински видове. И определено не знаете как да върнете дъждовните гори, които са се превърнали в пустини. Ако не знаете как да поправите всичко това, моля, спрете да го рушите!*¹

За това предупреждават още през 1968 г. и членовете на *невидимия колеж*, както оригинално определя Римския клуб Мария Серафимова - автор на монографичния труд и учебно пособие РЕЛИГИЯ И/ИЛИ ЕКОЛОГИЯ.

В търсенето на ключа за разрешаване на екологичните проблеми Серафимова предлага поредния научен труд, като едно продължение на нейните приноси в „Утопия, футурология, етика“, „Екологията новата „глобална” религия“, „Координати на дълбоката екология“ и „Екологични измерения на човешкото съществуване“. За автора този ключ е у самия човек, ако се намери правилният път за усъвършенстването му, за трансформирането му от гротескния вид *Ното есопотісис*, бедата на съвременните общества може да се преодолее.

Променили се света 22 години по-късно? Престанахме ли да се държим така, като че ли разполагаме с цялото време на света и с всички решения?²

И защо след поредната четвърта кампания на bTV "Да изчистим България за един ден" същите тези известни лица от екрана, които ни подканяха да се включим в нея ден след приключването и, ни благодарят за участието?

---

^{*} Серафимова, М. (2013). Религия и/или екология. Благоевград: УИ "Неофит Рилски"- Учебно пособие

Къде останаха доброволчеството, съпричастността, хармонията и солидарността? Това ли е смисълът на нашето съществуване?

Отговорите и решенията са именно на страниците на монографията.

Сред най-вълнуващите нови насоки и разработки в областта на околната среда, по думите на автора, е диалогът между религиите и екологията. Само така, според Мария Серафимова, *модерният номад*, настанилият се в удобната виртуална реалност компютърен човек може да преосмисли консуматорското си отношение към природата и да комуникира с нея.

Природата сама по себе си не ни говори с глас, който да разберем. С този глас не ни говорят и животните, и птиците, които застрашаваме с изчезване. И макар да създаваме резервати за опазване на биоразнообразието, не трябва да забравяме една от констатациите на Серафимова: *безвъзвратно отмина времето, когато природа и общество можеха да компенсират нанесените си загуби чрез взаимна адаптация*³.

Това може да направи само вярващият човек, защото носи в себе си своите морални убеждения за хармонично съжителство и лична отговорност, което предполага хуманно поведение към флората и фауната, към екологията като такава.

Към последната авторът на *Религия и/или екология* извежда два подхода: 1) към екологията като наука, която поставя учения – експерт в позицията на самостоятелен наблюдател, независим от обекта на изследването и 2) дълбоката екология – при този подход човек възприема себе си като част от жителите на Земята и осъзнава своята роля в опазването на планетата.

Чрез заснемането на *концептуалните схеми* за индустриално, слединдустриално, технотронно и конвергентно общество, Мария Серафимова не само засяга темата за утопиите, но и посочва последиците от *всесилието* на човека и *благоденствието* от неговите творения.

В творческото си търсене Серафимова превежда в употреба количествени емпирични социологически изследвания и качествени социологически техники (фокус групи, интервюта, наблюдения и биографични истории) като част от *изследователска перспектива*. По този начин се извежда и констатацията, *че непознаването на елементарни екологични проблеми, на институции и организации, грижещи се за околната среда, показват колко се е увеличила пропастта човек – природа.*

Това ли е прозрял италианският архитект Стефано Боери с проекта *Bosco Verticale - Вертикалните гори*, за да предложи начин за промени на качеството на

въдуха в един от *най-замърсените градове в Италия*⁴? *Вертикални гори* за оцеляване на околната среда в съвременните европейски градове, това ли е панацеята?

По-скоро тя е друга.

Като проследява екологичните заплахи и престъпления, Мария Серафимова предоставя своевременна тяхна превенция *чрез превъзпитанието в екологичен начин на живот*, предполагащ *нов елит*, който воден от девиза: *Мисли локално – действай глобално*, би възприел *живот в хармония с околната среда и околните общества като най-висша цел*.

Ивета Якова

БЕЛЕЖКИ

¹ Виж речта на Северн Сузуки произнесена пред делегатите от Конференцията на ООН за устойчиво развитие през 1992 г. в Рио Де Жанейро, Бразилия, Интернет адрес:

<http://vbox7.com/play:d05128ed>

² Виж пак там – реч на Северн Сузуки, Интернет адрес: <http://vbox7.com/play:d05128ed>

³ Виж по-подробно Серафимова, М. (2012). Утопия, социология, екология, свитък лекции, Югозападен университет “Неофит Рилски”, Благоевград

⁴ Виж по-подробно Динкова, В. (2013). *Вертикални градини в градовете*, е- списание, бр. 5, Интернет адрес: <http://stroiteli.elmedia.net/sti/bg/2013->

[5/editorials/%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%B2-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5_02539.htm](http://stroiteli.elmedia.net/sti/bg/2013-5/editorials/%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%B2-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5_02539.htm)

1